

VŽDYCKY NA SEBE BUĎTE HODNÍ

Vždycky usilujte o dobré mezi sebou a vůči všem. (1Te 5:15b)

1. čtení: Lukáš 2:21-40

Hlavní čtení: 1.Tesalonickým 5:15

Milí bratři, milé sestry,

už v dětském věku jsme slýchávali to známé heslo Miroslava Tyrše, zakladatele Sokola: *Přelez, přeskoč, nepodlez. Zdolávej všechny překážky čestně a statečně. Neobcházej je, a hlavně nešvindluj.* Pěkné heslo. Ovšem, co když je laťka nastavená příliš vysoko? Jak ji mám zdolat, když ji nemám šanci přelézt, natož abych ji přeskočil? Mám se na ni dívat a poctivě uznat, že je nad moje síly? Nebo se mám pokusit o její zdoání i když jsem si dopředu jistý, že nemám šanci? Anebo třeba ji mám opravdu podlézt, a přitom doufat, že mě u toho nikdo nesleduje?

Věděl apoštol Pavel, že křesťanům staví laťku velice vysoko? Uvědomoval si, že to, k čemu je vybízí, často nebudou schopni zvládnout? Že na to jejich vnitřní síly nebudou stačit?

- ***Hled'te, aby nikdo neoplácel zlým za zlé, ale vždycky usilujte o dobré mezi sebou a vůči všem.***

Apoštol dobře věděl o lidské slabosti, o lidských sklonech ke zlému. Znal to z Písma. Znal to ze svého života. Sám na sobě tyto sklony ke zlému jednání zažil. A druzí lidé se k němu taky vždycky nechovali úplně pěkně. Tak proč povzbuzuje k chování, kterého nikdo z nás není schopen? *Ale no tak, žádné poráženecké řeči slyšet nechci*, mohl by nám Pavel odpovědět. *Nejste na to sami! Mluvím k vám, křesťanům. K vám, které nebeský Kristus vede po cestách spravedlnosti. K vám, kteří přijali Ducha svatého. Sám Bůh vás bude posilovat a podepírat, aby to, k čemu vás svým slovem vede, také na vás i viděl.* Žádná utopie! Žádné laciné idealistické řeči. Žádný přehnaný optimismus. Dnes čelíme biblické výzvě, která nás na jednu stranu dalece přesahuje. Ale která, na stranu druhou, je alespoň částečně dosažitelná. Dá se podle ní žít. Alespoň někdy, když už ne vždy, pro naši slabost.

A že to myslí apoštol smrtelně vážně, slyšíme už z prvního slova jeho výzvy. *Hled'te, začíná.* Tedy: *Dávejte si pozor. Buďte na stráži. Buďte bdělí. Hlídejte sami sebe. Dávejte si na sebe majzla.* Proč? Protože každý z nás má silné hříšné sklony jednat jinak, než jak nám apoštol doporučuje. Co, doporučuje. On dnes přímo nařizuje. To je třeba podtrhnout. On přikazuje. To je vojenský rozkaz. A žádné terapeutické doporučení typu: *Možná byste mohli zvážít tohle...* To je slovo velitele, který nás staví do latě. A žádné maminkino laskavé: *A nechtěl bys to zkusit, bobánku?*

A víme také, že dobrý velitel, když už něco přikazuje, je přesvědčen o tom, že jeho rozkaz je proveditelný. Očekává, že na jeho slova podřízení odpoví: *Ano, pane. Provedu.* O příkrosti toho Pavlova příkazu svědčí hned druhé slovo. Tím je silný zápor. Zápor, který má vyvolat strach a obavy. Husí kůži. *At' vás ani nenapadne, abyste odpláceli zlým za zlé! Zapište si za uši, že budete vždycky usilovat o dobré mezi sebou a vůči všem, rozumíte?!*

NEJHORŠÍ MOŽNOST

Bratři a sestry, apoštol mluví o dvou možnostech jednání s druhými lidmi. Jedna je špatná a druhá je dobrá. Možná by nás ale mohlo zajímat, že další dvě možnosti vynechává. Tu nejhorší možnou. A tu nejlepší možnou. Vezměme to pěkně popořádku, od té nejhorší možnosti, po tu nejlepší možnost.

Nejhorší možnost zní takto: Druhým lidem, kteří se k nám chovají dobře, budeme odplácet zlým jednáním. Na dobro budeme odpovídat zlem. Těm, kteří nám pomůžou, budeme škodit. Ty, kteří nás vychválí, budeme pomlouvat. Ty, kteří nám pomohou zpátky na nohy, srazíme na kolena. O této možnosti Pavel nechce ani nahlas uvažovat. Proč? Že by se snad toto nikdy kolem nás nestalo? Že by snad nikdo nikdy druhým lidem neoplatil zlem, přestože se k němu chovali pěkně, hezky a dobře? Ne! I toto se žel v tomto světě děje. A zhusta. *Pane, chraň nás, abychom takovým sklonům nepropadali.* Podle apoštola takové jednání nemá žádné myslitelné místo v životě křesťana. Proto o něm ani nahlas nemluví. A pokud se snad, křesťane, přece jen někdy v životě přistihneš, že druhým oplácíš zle, i když k tobě byli milí a na tebe hodní, na nic nečekej a okamžitě čiň pokání. Vyznej to Pánu. Pros ho, aby tě takové ohavnosti hned zbavil. Vždyť to by uvalilo hanbu nejen na tebe, ale i na tvé nejbližší. A dokonce i na toho, který za tebe visel na kříži, na Ježíše Krista samotného.

ŠPATNÁ MOŽNOST

Pokročme ke špatné možnosti. Tu už apoštol přímo zmiňuje. Když lidé odplácejí zlým za zlé. Co je na tom špatného? Zdá se, že i Boží zákon takovou možnost doporučuje. *Oko za oko, zub za zub.* (Ex 21:26; Lv 24:20; Dt 19:21) K tomuto srovnání mám ovšem dvě výhrady. Za první: Apoštol mluví ke komunitě křesťanů, ke sboru věřících. A ne k těm, kteří ve společnosti střeží právo a hlídají spravedlnost. Ne k orgánům činným v trestním řízení, ne k soudu a policii. Ovšem Boží příkaz „*oko za oko*“ směřoval k tehdejším orgánům činným v trestním řízení. A ne k jednotlivcům, kteří by směli brát spravedlnost do svých rukou. Nesrovnávejme hrušky a jablka, bratři a sestry! A za druhé: Hospodinovo pravidlo spravedlnosti, *oko za oko, zub za zub*, už ve své době bylo veliké požehnání pro společnost. To je třeba zmínit. Byla to Boží spravedlivá hráz proti bezbřehému lidskému násilí, které se i v naší době občas vymkne kontrole, vyleje se z břehů jak divoká voda. Protože tehdy normálně platil zákon džungle, právo silnějšího. Silnější si mohl se slabším dělat, co chtěl. Tak to vyjadřuje Lámech, Kainův pravnuček:

- *Zabil jsem muže za své zranění, pacholík za svou jizvu. Bude-li sedmeronásobně pomstěn Kain, tedy Lámech sedmdesátkrát a sedmkrát.* (Gn 4:23-24)

Abych to shrnul. Apoštol se rozhodně nevymezuje proti Božímu zákonu. Nemyslím si, že Boží pravidlo *oko za oko, zub za zub* pokládá za překonané. Kdyby se toho společnost držela, v mnoha případech by zřejmě udělala dobře. Vy, Kristovi bratři a Kristovy sestry, zkrátka neodplácejte zlým za zlé. Ani tehdy, když se vám to bude zdát spravedlivé. Vy ne! Kristus vám ukázal lepší cestu. Ne cestu odplaty, ale cestu odpuštění. Ne cestu odvety, ale cestu smíření. Žádné: *Když ty tak mně, tak já stejně tobě.* Kristus nám proslápl cestu dobra. Jen si vezměte poslední dny jeho pozemského života. Ty jsou přímo prodechnuty dobrými příklady tohoto božského pravidla. Ustál vedle sebe Petra, který se holedbal, že ho nikdy nezradí. A který ho nakonec třikrát zapřel. Ustál vedle sebe dokonce Jidáše. Seděl s ním u poslední večeře. A nechal se políbit tím zrádcem na tvář, když ho zrazoval polibkem. Ani slovem mu neublížil. Když ho křivě obviňovali u soudu, mlčel. Když se mu Herodes vysmál, mlčel. Když ho vojáci bili po hlavě a nasadili mu korunu z trní a plivali na něj, všechno trpělivě snášel.

- *Byl trápen a pokořil se, ústa neotevřel; jako beránek vedený na porážku, jako ovce před střihači zůstal němý, ústa neotevřel.* (Iz 53:7)

A když pak visel na kříži, modlil se za své nepřátele.

- *Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.* (L 23:46)

Bratři a sestry, náš Spasitel nám ukazuje zvláštní cestu, úzkou cestu, náročnou a trnitou cestu, která je ovšem cestou života. My smíme a máme usilovat o dobré mezi sebou a vůči všem.

DOBŘÁ MOŽNOST

To je tedy ta dobrá možnost, o které dnes apoštol mluví. Dobrá možnost, kterou nám Kristus jak svým slovem (Mt 5-7), tak především svým životním příkladem doporučuje. Usilovat o dobro pro druhé. Dokonce pronásledovat dobro, dokud dobro nechytíme. Honit a stíhat dobro, dokud dobro nedohoníme a nedostihneme. A nejen vůči těm, kteří jsou dnes zde s námi. Nejen vůči bratrům a sestrám v Kristu. To by bylo ještě docela snadné, i když nakonec i to může být někdy pěkná fuška. Pavel trvá na tom, že máme usilovat o dobro i vůči lidem kolem nás, kteří s námi nesdílejí stejné etické a náboženské hodnoty. Kterí jsou jiní než my. Kterí nám nerozumí a kterým nerozumíme my. S kterými se míváme, nejen jazykově, ale i kulturně. Na druhou stranu: Usilovat o dobro pro ty, kteří jsou daleko od nás, s kterými nepřijdeme prakticky do kontaktu, o tom se dobře přemýšlí a teoretizuje. Nás ale stejně nejvíc zaměstnává člen naší rodiny, s kterým jsem právě na kordy. A soused, s kterým jsem zase na nože. Manželka, která se na mě ráno obořila. Samozřejmě bez udání důvodu. Manžel, který mě zpražil, což jsem si vůbec nezasloužila. Syn, který mě stále neposlouchá. Dcera, která mi odmlouvá. Rodiče, od kterých se snad nikdy nedočkám pochvaly a uznání. Spolupracovník, který se nechutně tlačí na mé místo. Kolegyně, která mně vyhrožuje. Přítel, který mě podrazil. A kamarádka, která mi závidí i nos mezi očima. To jsou reálné vztahy, v kterých se pohybujeme. A tyto reálné vztahy také generují spousty problémů, které občas řešíme i s nadhledem a grácií, často se však jimi necháme pohltnout. A pak máme problém odpovídat dobrem na zlo, úsměvem na mračením, laskavým slovem na nadávku, upřímností na podpásovky, nabídkou usmíření na projevy nenávisti. Jde to ztěžka. Ale, a to je podstatné: Jde to! My na to přece nejsme sami! S námi je Duch Kristův. Duch našeho Spasitele, který nám ukázal, že je možné takto žít. Bratři a sestry, udělejme z našich domovů, z našich pracovišť, z našich ulic a uliček, z našich obcí lepší místa pro život. Začněme u sebe. Usilujme o dobro i pro ty, kteří s námi zrovna dobře nezacházejí. A věřme, že to

je Boží tajemný plán, od kterého si Bůh moc slibuje. Třeba to, že se druzí lidé chytí za nos. Že prohlédnou. Že jim to bude líto. Ale co když ne? Pak se děj vůle Páně. Ale my máme usilovat o dobro.

NEJLEPŠÍ MOŽNOST

A nakonec ještě poslední a nejlepší možnost, kterou však Pavel dnes také nezmiňuje. A tou je: *Odplácejte dobrým za dobré.* Tedy: Všichni se k sobě chováme jen dobře. Věřím, že i to čas od času zakoušíme. Jako záblesky přicházejícího Božího království. To, co se vzácně mezi lidmi objeví, nás v plnosti teprve čeká: Lidé zbavení hříchu, díky Kristu, hodní jeden na druhého, shromáždění kolem věčného Boha, který je dobro samo.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, je to pro nás těžké, vzít tvá slova vážně a žít podle nich. Posiluj nás svým Duchem, Duchem lásky. Amen.*